

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

УТВЪРЖДАВАМ,
ДИРЕКТОР:
ТАНЯ БЛАГОВА

ПРОФЕСИОНАЛНА ГИМНАЗИЯ ПО ИКОНОМИКА И МЕНИДЖМЪНТ - ПАЗАРДЖИК

Пазарджик 4400, ул. "Христо Ботев" № 115 А, тел.: 034 / 48-02-78, e-mail: pgim_pz@abv.bg

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

учебна 2021/2022 година

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е разработена като част от изпълнение на проект „Позитивна мултикултурна образователна среда – среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017 -0009-C01/14.12.2020г., финансиран по ОП НОИР 2014-2020, Дейност 1“ Разработване и актуализиране на стратегии, планови и аналитични документи и др. на образователните институции-партньори за работа в мултикултурна среда“.

Програмата е приета с Протокол № 1/15.09.2021 г. от заседание на Педагогическия съвет и е утвърден със Заповед № 9/15.09.2021 г. на директора на училището.

Проект „Позитивна мултикултурна образователна среда – среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

Характеристики на гимназията:

1. Професионална гимназия по икономика и мениджмънт, неспециализирано училище, държавно; в областен град.
2. В училището се обучават 775 ученици от VIII до XII клас.
3. Обучението се осъществява на две смени.
4. В училището няма ученици със специални образователни потребности.
5. Учениците с различен етнически произход (ромски) са 5 % от общия брой на учениците.
6. Училищната общност е много добре функционираща – формиран е Обществен съвет, Ученически съвет, Училищно настоятелство, училището осъществява пълноценно сътрудничество с други училища и институции, базово училище на висше училище.
7. Квалификацията на учителите е изведена като водещ училищен приоритет; прилагат се форми на наставничество на млади и новоназначени учители, както и на такива, които за известен период са били извън системата на училищното образование.
8. Училището развива активна дейност по европейски и международни проекти.

Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и

Проект „Позитивна мултикултурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Пазарджик съобразно спецификата и конкретните условия в ПГ по икономика и мениджмънт.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

I. ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

1. Анализ на състоянието

Отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система е институционален, социален, а също и педагогически проблем, чието преодоляване е обект на целенасочена училищна политика.

През учебната 2020/2021 година в ПГ по икономика и мениджмънт в дневна форма са обучавани 788 ученици. В училището няма ученици, които попадат в дефинираните по-долу групи:

- **преждевременно напуснали училище** (съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г.) – лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение;
- **отпаднали от училище** – ученици до 18-годишна възраст, отписани от училище преди завършване на последния гимназиален клас, ако същите не са записани в друго училище.

За периода на предходната учебна година учениците са допуснали отсъствия, както следва:

Учебна година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Общ брой отсъствия по неуважителни причини
2019/2020	48 167	1598
2020/2021	45 785	1577

При ежеседмичните проверки на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество разговори с ученици с отсъствия училищният екип констатира, че:

1. Извинените отсъствия са направени по следните причини:

1.1. здравословни, за които са представени съответните медицински документи;

1.2. семейни, удостоверени със заявление от родител/настойник;

1.2. за участие в извънкласни и извънучилищни дейности съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия.

2. Най-много отсъствия имат ученици в гимназиален етап, неподлежащи на задължително обучение XІe клас.

3. Сред основните причини за натрупване на неизвинени отсъствия се открояват, както следва:

3.1 Нежелание на ученика да учи: по-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с ниска мотивация и са под влияние на външни фактори.

3.2 Липса на родителски контрол: Родителите в повечето случаи са заинтересовани от изхранването на детето си, а не от неговото обучение и резултатите от обучението. Част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им

се отглеждат от баби и дядовци или са сами. Не на последно място е и обстоятелството, че ученици от гимназиален етап са от други населени места, живеят на квартира, което на практика означава, че спрямо тях не се упражнява системен родителски контрол.

3.3 Наличие на социални фактори: част от учениците работят, за да си осигуряват средства.

3.4 Липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище.

3.5 Неефективни санкции на ученици: Наложените санкции не са достатъчно ефективни, при липсата на родителска ангажираност. Дори при наложени глоби по реда на чл. 347 от ЗПУО от страна на общинската администрация, в голямата им част те са несъбирами и не постигат търсения ефект.

Поради „криворазбрана“ загриженост безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, което обезсмисля полаганите от училището усилия за намаляване на отсъствията.

Като тенденция през учебните години се забелязва намаляване на общия брой на извинените и неизвинените отсъствия и на средния брой отсъствия на един ученик, което доказва ефикасността на системните и целенасочени действия и предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище. При реализираното обучение от разстояние във връзка с обявеното извънредно положение и впоследствие извънредна обстановка поради разпространението на COVID-19 е постигнато включване на 99% от учениците.

2. Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В ПГ по икономика и мениджмънт се изпълнява програма и се предприемат мерки за задържане в училище и на група ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат неизвинени отсъствия или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават негативни прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училище.

Обект на специално внимание са учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през предходната учебна година са допускали повече от 5 неизвинени отсъствия (73 ученици), като такива с подобни проблеми през настоящата година, няма. Въпреки съдействието от страна на институции (като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекции

Проект „Позитивна мултикултурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

,„Социално подпомагане“ – Пазарджик) спрямо някои ученици е постигнат успех с променлив характер.

В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

1. Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:
 - 1.1. Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащи училища и общини по местата на преместване на учениците.
 - 1.2. Наложени санкции от ПС за неизвинени отсъствия на 5 ученици.
 - 1.3. Подаване на информация за ученици, допуснали повече от 5 отсъствия по неуважителни причини – за 73 ученици.
 - 1.4. Търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживееене и обсъждане на мерки и действия за коригиране поведението на ученика – 1 писмо.
 - 1.5. Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация – 6 проверки.
2. Възпитателни мерки за превенция на отпадането.
 - 2.1. Работа с учениците
 - 2.1.1. Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно включване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици.
 - 2.1.2. Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище.
 - 2.1.3. Включване в дейности на училищния ученически съвет и създаване на подкрепяща среда – организиране на ученически пространства, забавни музикални междучасия, гледане и обсъждане на филми с учебно-възпитателна цел, провеждане на занятия по подхода „**връстници обучават връстници**“ и др.

- 2.1.4. Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители.
- 2.1.5. Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.
- 2.1.6. Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии, участие в патриотичната програма на Община Пазарджик, съвместни инициативи с Регионална библиотека Пазарджик и др.
- 2.1.7. Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с инспектори от ДПС-МВР.

2.2. Работа с родителите

- 2.2.1. Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи (ПДУ, мерки и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище.
- 2.2.2. Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
- 2.2.3. Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.

2.3. Работа с педагогически специалисти и непедагогически персонал:

- 2.3.1. Изгответи училищни документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица (Инструкция за организиране дейността на класните ръководители в часовете за консултиране на родители и ученици и водене на училищната документация, Инструкция за водене на дневник на паралелка V – XII клас, образци на писма до родители и институции, система за формално общуване с родители, Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация и др.).

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2020/2021 година може да се направят следните изводи:

1. Прилаганите мерки са оказали очакваното възпитателно въздействие и броят на допуснатите отсъствия, както и учениците, носители на отсъствия, е значително по-малък в сравнение с предходните години.
2. Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.
2. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.
2. Създадени условия и повищена мотивация за посещение на училище.
3. Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.

IV. МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Дейности за реализиране на мерките и политиките	Изпълнител/и	Срок
1	2	3
1. ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА		

Проект „Позитивна мултикултурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

1.1. Изготвяне на анализ и оценка на досегашната училищна програма за превенция на отпадането и намаляване на отсъствията от училище.	Директор	Октомври
1.2. Сформиране на училищни екипи за подкрепа на личностното развитие на ученици в риск съгласно разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование.	Директор	При необходимост през учебната година
1.3. Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на обществения съвет;- алтернативни родителски срещи;- съвместни дейности – по паралелки- индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.	Класни ръководители	През учебната година
1.4. Включване в плана на класните ръководители на дейности за превенция на отпадане и работа с ученици в риск и техните родители.	Класни ръководители	През учебната година
1.5. Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности: - за изява на творческия им потенциал – училищни празници, състезания, конкурси и др.;- инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание;- свободен достъп до училищна спортна база;- по проект „Подкрепа за успех“;- за кариерно ориентиране и консултиране;- за превенция на рисковете и здравословни житейски избори.	Ръководители на групи, учители	През учебната година

Проект „Позитивна мултикултурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

1.6. Действия на ученическия парламент и ученическите класни съвети в подкрепа на ученици в рисък от отпадане вкл. и по подхода „Връстници обучават връстници“.	Училищен психолог, ученически съвет	През учебната година
2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ		
2.1. Повишаване на уменията на педагогическите специалисти за: - работа с ученици с различни обучителни затруднения; - работа с дигитални ресурси; - успешно взаимодействие между училището и семейството.	учители	Съгласно плана за квалификация
2.3. Изплащане на стипендии при условията и по реда на ПМС № 33 от 15.02.2013 г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.	ЗДАСД	През учебната година
2.4. Консултиране на учениците в рисък и родителите им относно възможностите за продължаване на обучението във форми, различни от дневна форма на обучение.	ЗДУД	През учебната година
2.5. Ежемесечно подаване на информация в ИСРМ за ученици с 5 и повече неизвинени отсъствия.	Класни ръководители Определено длъжностно лице за работа в ИСРМ - ЗДУД	До 15-то число на месеца
2.6. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“.	Директор	До 5-то число на месеца

Проект „Позитивна мултикультурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

2.7. Участие в дейността на екип/и за обхват във връзка с осигуряване редовното посещение на учебни занятия от страна на децата и учениците, подлежащи на задължително предучилищно и училищно образование	Класни ръководители и определени длъжностни лица	През учебната година
2.8. Съвместни дейности с Обществения съвет: - провеждане на родителски срещи за запознаване със законовите разпоредби, права, задължения и отговорности на всяка от страните по изпълнение на държавната политика за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	Директор, обществен съвет	През учебната година
2.9. Контрол по спазване на задълженията на учителите по регистриране на отсъствията на учениците, посещаемостта на учебните часове и извънучебните дейности.	Директор	Ежемесечно
2.10. Контрол по спазване на задълженията на класните ръководители за оформяне и отчитане на отсъствията на учениците.	Директор	Ежемесечно
2.11. Осигуряване на подкрепа на класни ръководители и учители в работата с ученици в риск: - консултации със специалисти и експерти от Д „СП“, МВР-ДПС и др.	Училищен психолог	През учебната година
2.12. Извършване на своевременна оценка на риска от отпадане и адекватна реакция спрямо ученици, застрашени от отпадане.	Класни ръководители	През учебната година
2.13. Уведомяване на институциите (Община, Дирекция „Социално подпомагане“) за прилагане на законови лостове по отношение на родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в	Класни ръководители	При необходимост

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ
СОЦИАЛЕН ФОНД

училище.		
2.14. Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: - информиране и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция; - сключване на споразумение между училището и родителите, в което се фиксираят ангажиментите на страните по превенция на отпадането.	Класни ръководители	При необходимост

V. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с 10 % в сравнение с предходната учебна година:
 - 1.1. брой отсъствия в края на срока/учебната година;
 - 1.2. брой санкционирани ученици за отсъствия;
 - 1.3. брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;
 - 1.4. брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия
2. Подобряване на учебните постижения на застрашенните ученици.
3. Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности.
4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

VI. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището.
2. Целеви средства за осигуряване на:
 - 2.1. стипендии – ученици след завършване на основно образование
3. От НП на МОН.
4. Проекти.

Проект „Позитивна мултикультурна образователна среда - среда за активно социално приобщаване!“, Договор № BG05M2OP001-3.017-0009-C01/14.12.2020г., финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.